

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 2. maj 2018
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Thomas Højgaard
Sagsnr.: 2018-0092-0535
Dok.: 731262

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Retsudvalg om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens sag C-128/18, Dorobantu

1. Indledning

Hanseatisches Oberlandesgericht i Hamborg har i en sag om udlevering af en rumænsk statsborger til Rumænien forelagt EU-Domstolen en række præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af artikel 4 i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder om forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf samt Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurene for overgivelse mellem medlemsstaterne.

Spørgsmålene angår, hvilke minimumskrav der i henhold til EU-retten kan stilles til fængslingsforhold i forbindelse med udlevering af personer til strafforfølgning eller afsoning til andre medlemsstater, og hvilke kriterier fængslingsforholdene skal vurderes ud fra. Den forelæggende ret ønsker bl.a. svar på, om EU-retten fastsætter en absolut, nedre grænse for cellestørrelse, og hvordan cellestørrelsen i givet fald nærmere skal beregnes. I forlængelse heraf ønskes der svar på, i hvilken grad forskellige "afsoningsordninger", herunder om muligheden for bevægelsesfrihed uden for cellen, har betydning for vurderingen.

Endvidere ønsker den forelæggende ret svar på, hvilken indflydelse kriterierne for vurderingen af fængselsforhold måtte have for fortolkningen af begrebet "reel risiko" som anvendt af EU-Domstolen i de forenede sager C-404/15, Aranyosi, og C-659/15, Căldăraru.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Sagens faktiske omstændigheder

Rumænien har på grundlag af en europæisk arrestordre anmodet Tyskland om udlevering af en rumænsk statsborger med henblik på strafforfølgning. Den forelæggende ret udstedte på baggrund heraf, og efter at have modtaget supplerende oplysninger fra Rumænien om fængselsforholdene i landet, en kendelse, der godkendte udleveringen af den pågældende.

Den forelæggende ret anlagde ved sin vurdering i overensstemmelse med praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol en ”helhedsvurdering” af fængslingssituationen i Rumænien og godkendte, at der skete udlevering. Retten lagde ved sin afgørelse bl.a. vægt på de betydelige bygningsmæssige og retslige forbedringer i det rumænske fængselsvæsen, og afviste, at der forelå en ”reel risiko” for umenneskelig eller nedværdigende behandling i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i de forenede sager C-404/15, Aranyosi, og C-659/15, Căldăraru.

Den rumænske statsborger indgav herefter en klage over den forelæggende rets afgørelse om udlevering til den tyske Bundesverfassungsgericht (forbundsdomstolen i forfatningsretlige sager). Forbundsdomstolen ophævede på baggrund af klagen den forelæggende rets kendelse om udlevering med henvisning til, at den rumænske statsborgers grundlæggende ret til domstolsprøvelse i henhold til den tyske forfatning var blevet tilsidesat. Forbundsdomstolen hjemviste sagen til fornyet behandling, og den forelæggende ret har i forbindelse hermed forelagt de nævnte præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen.

3. Den danske interesse i sagen

En afklaring af EU-Domstolens praksis for minimumskrav til fængselsforhold kan have betydning for behandlingen af danske udleveringssager, som bedømmes efter udleveringsloven og rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

Selvom sager om overførsel til afsoning af fængselsstraf i hjemlandet ikke er omfattet af den europæiske arrestordre, vil EU-Domstolens afgørelse have en afsmittende effekt på behandlingen af disse sager.

Regeringen vil derfor afgive indlæg i sagen, idet EU-Domstolens praksis for minimumskrav til fængselsforhold vil kunne have en væsentlig betydning for danske myndigheders behandling af sager om udlevering og overførsel af kriminelle til andre EU-lande.

Regeringen vil gøre gældende, at der ved besvarelsen af de præjudicielle spørgsmål bør lægges betydelig vægt på princippet om gensidig anerkendelse og gensidig tillid mellem medlemsstaterne, der er af grundlæggende betydning for et effektivt samarbejde om udlevering og overførsel af kriminelle mellem medlemsstaterne.

En risiko for umenneskelig eller nedværdigende behandling på grund af de generelle forhold under frihedsberøvelse i modtagerlandet bør således efter regeringens opfattelse alene føre til, at der skal indhentes supplerende oplysninger fra modtagerlandet med henblik på at sikre sig imod en sådan risiko, jf. EU-Domstolens afgørelsen i de forenede sager C-404/15, Aranyosi, og C-659/15, Căldăraru, præmis 95 ff.

Fra dansk side vil det navnlig blive gjort gældende, at EU-Domstolen ved sin vurdering af tilstrækkeligheden af fængselsforholdene i modtagerlandet bør kunne lægge vægt på andre forhold end størrelsen af det personlige rum, som den enkelte indsatte har til rådighed i sin celle under frihedsberøvelsen, herunder om muligheden for bevægelsesfrihed uden for cellen har betydning for vurderingen.

Der bør således bl.a. kunne lægges vægt på, hvor stor en del af døgnet den indsatte er frihedsberøvet i cellen, som er det eneste tidspunkt, hvor den indsatte bevægelsesfrihed reelt er begrænset til det personlige rum.

Regeringen vil i forlængelse heraf anføre, at der – i overensstemmelse med Menneskerettighedsdomstolens dom af 20. oktober 2016 i sagen Mursic mod Kroatien – bør lægges vægt på en række faktorer ved vurderingen af cellestørrelsens betydning for fængselsforholdenes overensstemmelse med forbuddet med umenneskelig og nedværdigende behandling. I den forbindelse kan det spørgsmål rejses, om kriterierne fra Mursic-sagen, der vedrørte afsoning i hjemstaten, kan overføres til sager om udlevering og overførsel af kriminelle. Da charterets artikel 4 har samme betydning og omfang som artikel 3 i EMRK vil samme principper være gældende i henhold til EU-retten.